

Afşar, B. ve Büyükdoğan, B. (2020, Ekim). Covid-19 pandemisi döneminde İİBF ve SBBF öğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki değerlendirmeleri. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 161-182.

Makale Geliş Tarihi: 25.08.2020
Makale Kabul Tarihi: 09.09.2020

COVID-19 PANDEMİSİ DÖNEMİNDE İİBF VE SBBF ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİM HAKKINDAKİ DEĞERLENDİRMELERİ

Bilge AFŞAR*
Birol BÜYÜKDOĞAN**

Öz

Geçmiş yıllarda da bir öğretim türü olarak uygulanan uzaktan eğitim, Covid-19 salgınının tüm dünyada etkisini göstermesiyle birlikte daha önemli hâle gelmiştir. Bu öneme istinaden çalışmanın amacı, lisans öğrencilerinin Covid-19 sürecinde uzaktan eğitimle ilgili öz yeterliliklerini ve uzaktan eğitim sistemine olan bakış açılarını tespit etmektir.

Çalışma 2020 Temmuz ayında İİBF ve SBBF öğrencilerinin katılımıyla yapılmıştır. Çalışma için etik kurul izni alınmıştır. Nicel bir çalışma olup veri toplama tekniği olarak anket kullanılmıştır. Her iki fakülte'deki tüm öğrencilere anket gönderilmiş, geri dönüş yapan 432 öğrenci anketi analize tabi tutulmuştur. Araştırmanın öne çıkan sonuçları ise şu şekildedir: Öğrencilerin büyük çoğunluğu kendi bilgisayarları ile her gün dersleri takip etmiştir. Ankete katılan öğrencilerin yarısı öğretim yöntemi olarak uzaktan eğitimi tercih etmektedir. Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin en çok sıkıntı yaşadığı konu teknik konular olmuş ve buna rağmen uzaktan eğitim sistem ve uygulamalarını kolay ve verimli bulmuşlardır. Ayrıca öğrenciler uzaktan eğitimin internet üzerinde araştırma yeteneklerini geliştirdiğini ve bu süreçte zamanlarını daha iyi kullandıklarını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 Pandemisi, Uzaktan Eğitim, Üniversite Öğrencileri.

* Doç. Dr., KTO Karatay Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü, bilge.afsar@karatay.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2891-7617.

** Dr. Öğr. Üyesi, KTO Karatay Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, İletişim ve Tasarım Bölümü, birol.buyukdogan@karatay.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9873-4317.

Afşar, B. ve Bykdoğan, B. (2020, Ekim). Covid-19 pandemisi döneminde İİBF ve SBBF ğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki değerlendirmeleri. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 161-182.

Assessments of FBAS and FSHS Students About Distance Education During the Covid-19 Pandemic Period

Abstract

Distance education, which was applied as a form of education in the past years, has become more important with the impact of the Covid-19 epidemic all over the world. Based on this importance, the aim of the study is to determine the undergraduate students' self-sufficiency related to distance education and their perspective to the distance education system in the Covid-19 process.

The study was conducted on FBAS and FSHS students in July 2020. It is a quantitative study, and questionnaire was used as data collection technique. A questionnaire was sent to all students in both faculties, and the questionnaire of 432 returning was analyzed. Highlights according to the results of the survey are as follows; most of students followed the lessons on their own computers daily, half of the students preferred distance education as a teaching method. Although students experienced difficulty due to technic issues, which is the most common problem, in the process of distance education, they found distance education and its applications practical and efficient. Moreover, students stated that the distance education has improved their ability to research, and they made use of their time more efficiently.

Keywords: Covid-19 Pandemic, Distance Education, University Students.

Giriş

Dünya tarihinde çeşitli zamanlarda salgınlar yaşanmıştır. İçinde bulunduğumuz zaman diliminde 2019 Aralık ayında etkisini göstermeye başlayan Covid-19, Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre 114 ülkede görülünce salgın olarak ilan edilmiştir. T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan açıklamaya göre ise ülkemizde ilk Covid-19 vakası Mart 2020’de görülmüştür.

Bu ilk vaka ile birlikte ülkemizde öncelikli olarak eğitim konusu ele alınmış ve uzaktan eğitime geçiş yapılmıştır. Uzaktan eğitime geçişle birlikte tüm ğrenci ve eğitim kurumları zaman zaman sıkıntı yaşamışlar fakat gelen nokta itibarıyla tüm eğitim kurumlarında dünya ile eř zamanlı uzaktan eğitim yürütülmüştür.

Uzaktan eğitim, teknoloji ve küreselleşmenin öneminin ve etkisinin daha derinden hissedilmesine neden olmuştur. Buna bağlı olarak ülkeler ve eğitim kurumları ister istemez bu alanlara daha çok yatırım yapmak durumunda kalmışlardır. Böylece uzaktan eğitim her ne kadar yeni konuşulmaya başlanmış olmasa da pandemi ile birlikte, ilerleyen sağlıklı süreçlerde de yüz yüze eğitime alternatif olarak ortaya çıkmıştır.

1. Kavramsal ereve

İlk uygulaması 1728 yılında posta ile yapılan uzaktan eğitim, günümüzde gelişen bilişim teknolojileri sayesinde daha nitelikli, telekonferans ve internet uygulamaları biçiminde karşımıza çıkmaktadır. Bu uzaktan eğitim uygulamaları sayesinde birbirinden kilometrelerce uzaklıkta ve farklı ortamlarda olan ğretmen ve öğrenciler, birbirleri ile görüntülü ve sesli olarak etkili iletişim kurabilmektedir (İşman, 2011, s. 3). Türkiye’de açık ğretim fakülteleri ile başlayan uzaktan eğitim, ğrenci ve eğiticinin farklı mekanlarda hatta farklı illerde olduğu ve her iki tarafa da esneklik ve bağımsızlık sağlayan eğitim türüdür (Uşun, 2006, s. 11). Gökçe’ye göre (2008) uzaktan eğitim ekonomik ve etkileşimli bir eğitim modelidir. Uzaktan eğitimde dersler senkron yani ğrenci ve eğiticinin sanal sınıfta canlı olarak iletişim kurabildiği ya da asenkron, öğrencinin daha önce yüklenmiş video gibi materyaller aracılığıyla eğitim alması şeklinde olmaktadır (Serçemeli ve Kurnaz, 2020, s. 42). Uzaktan eğitimin örgün eğitime göre artıları olduğu gibi eksileri de bulunmaktadır. Uzaktan eğitimin olumlu yönleri şu şekildedir (İşman, 2011, s. 6-7);

Afşar, B. ve Büyükdoğan, B. (2020, Ekim). Covid-19 pandemisi döneminde İİBF ve SBBF öğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki değerlendirmeleri. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 161-182.

1. Fiziki yapıdan tasarruf; uzaktan eğitim yöntemiyle aynı anda milyonlarca öğrenciye tek bir fiziki yapıdan eğitim verilebilmekte ve sayısız okul ihtiyacı ortadan kalkmaktadır.

2. Araç-gereç; okul ihtiyacı ortadan kalktığı için, okullarda kullanılacak olan araç ve gereçlerden tasarruf sağlanmış olmaktadır.

3. Nitelikli eğitimci ihtiyacı; okullar arasındaki nitelikli eğitimci eşitsizliği uzaktan eğitim sayesinde giderilmektedir.

4. Eğitim kalitesi; farklı okullardaki farklı müfredat ve tekniklerden kaynaklanan eğitim kalitesi uzaktan eğitim vasıtasıyla eşitlenmektedir.

5. Standart eğitim; uzaktan eğitim yoluyla okullar arasındaki farklılıklar ortadan kalkmakta, tüm öğrencilere standart bir eğitim uygulanmaktadır.

6. Öğrenci sayısındaki artışa çare; nüfus artışına paralel bir şekilde artan öğrenci sayısına verilecek olan standart bir eğitim yine uzaktan eğitim sayesinde verilebilmektedir.

7. Okula devam sorununa çözüm; iklimden, kültürden, cinsiyetten, ekonomik ve coğrafi koşullardan kaynaklanan devamsızlık sorunu uzaktan eğitim sayesinde ortadan kalkmaktadır.

Uzaktan eğitim modelinin artıları olduğu gibi eksileri de söz konusudur. Asenkron uzaktan eğitim modelinde öğrencinin anlık olarak öğretim üyesi ile iletişim kuramaması, öğrencinin süreçte tek başına ve sınıftaki etkileşiminden uzak olması, fikir alışverişinin olmaması, motivasyon düşüklüğü ve iletişimsizlik gibi sorunları ortaya çıkarmıştır. Bu sorunların öğrenci ve öğretim üyesi arasındaki iletişimin maksimum seviyeye çıkartılarak düzeltilmesi mümkündür. Bu ilişkide internetin ve teknolojinin belirleyici olduğu unutulmamalıdır. Pandemi sürecinin henüz sona ermemesi uzaktan eğitimde bu iki unsura yatırımın devamlılığını gerektirmektedir. Zira bu eğitim modelinin verimliliğinin ve kalitesinin artması buna bağlıdır.

2019 yılı Aralık ayında Çin’de başlayan Covid-19 pandemi süreci hayatımıza yeni kavramların girmesine ve mevcut bazı kavramların daha çok konuşulmasına ve çalışılmasına neden olmuştur. Pandemi etkisiyle gerek ilköğretim seviyesinde gerekse lisans ve lisansüstü seviyede uzaktan online eğitim yapılmak zorunda kalınmıştır. Dünyada ve Türkiye’de Mart 2020’den itibaren uzaktan eğitime geçilmesi beraberinde verimlilik tartışmalarını da getirmiştir. Covid-19 süreci uzaktan eğitimde teknolojik

Afşar, B. ve Büyükdoğan, B. (2020, Ekim). Covid-19 pandemisi döneminde İİBF ve SBBF ğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki değerlendirmeleri. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 161-182.

gelişmeyi ve ekonomik şartları da açığa çıkarmıştır (Serçemeli ve Kurnaz: 2020, s. 42). Mart 2020'den sonra Türkiye'de uygulanan uzaktan eğitime ait veriler şu şekildedir. 23 Mart 2020-19 Haziran 2020 tarihleri arasında Mill Eğitim Bakanlığı EBA TV İlkokul, EBA TV Ortaokul ve EBA TV Lise kanallarından toplam 2 bin 516 saat yayın yapılmış ve bu yayınlar için Ankara ve İstanbul'da 10 ayrı stüdyoda çekim gerçekleştirilmiştir. Çekimlerde 93 branştan 674 ğretmen görev alırken 2 bin 358 ders videosuyla 221 etkinlik videosu hazırlanmıştır. Uzaktan eğitim süresince yaklaşık 3,1 milyar tıklanma sayısıyla EBA, Türkiye'de en çok ziyaret edilen 10. site, dünyada ise en çok ziyaret edilen 3. eğitim sitesi olmuştur. EBA Mobil uygulaması ise Android cihazlar için 16.7 milyon, IOS cihazlar için 1.8 milyon indirilme sayısına ulaşmıştır. Uzaktan eğitim süreci boyunca 7 milyon 383 bin 213 ğrenci ve 1 milyon 30 bin 516 ğretmen EBA'dan faydalanmıştır. 1 milyon 170 bin 168 ğrenci ile 189 bin 477 ğretmen de EBA Akademik Destek'i aktif olarak kullanarak toplam 5 milyon 954 bin 174 EBA canlı ders yapmıştır. Bu süreçte internet platformundan toplamda 8 milyonun üzerinde ğrenci faydalanmıştır (MEB, 2020). Mill Eğitim Bakanlığı gibi üniversitelerimiz de uzaktan öğretime geçiş konusunda önemli gayretler göstermiş, birçok niversite kısa süre içerisinde bu çalışmaları tamamlamıştır. 189 üniversiteden 121'i (%64') 23 Mart 2020 (YK'n üniversitelerde eğitime ara vermesinden bir hafta sonra), 41'i (%21,6'sı) ise 30 Mart 2020, 25'i ise (%13,2'si) 6 Nisan 2020 tarihlerinde uzaktan ğretim uygulamalarına başlamıştır. Bahar dönemindeki derslerin %90,1'i uzaktan ğretim olarak açılmıştır. Üniversitelerin neredeyse tamamına yakını (%99,2) teorik derslerini, yaklaşık %89'u ise uygulamalı derslerin teorik kısımlarını uzaktan ğretim yöntemiyle yürütmeye başlanmıştır. Ayrıca, niversitelerin %75'inin uzaktan öğretimle verilebilecek uygulamalı dersleri bu dönemde uzaktan ğretim yoluyla vermişlerdir (YK, 2020).

2. Literatür Taraması

Konuya ilişkin literatür taraması yapıldığında çalışmaların daha çok son dönemde olduğu görülmüştür. Bunun başlıca nedeni Covid-19 nedeniyle hem Türkiye'de hem de dünyada üniversitelerin uzaktan eğitime geçiş yapmak zorunda olmalarıdır. Ayrıca yapılan çalışmaların daha çok sağlık ve uygulamalı bilimlerde yoğunlaşmış olması, bu çalışmanın sosyal bilimlere katkısını daha da değerli kılacaktır.

Afşar, B. ve Büyükdoğan, B. (2020, Ekim). Covid-19 pandemisi döneminde İİBF ve SBBF ğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki değerlendirmeleri. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 161-182.

Serçemeli ve Kurnaz'ın (2020) çalışmasında, muhasebe dersinde uzaktan eğitim alan öğrencilerin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İİBF Sağlık Yönetimi Bölümünde muhasebe dersi almış lisans öğrencilerine anket uygulanmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin uzaktan eğitim sistemini çok fazla benimsemedikleri ve öz yeterlik açısından problem yaşamadıkları tespit edilmiştir.

Sahu (2020), Covid-19 pandemisi nedeniyle kapatılan ve uzaktan eğitime geçen niversite ğrencilerinin sorunlarını sınav değerlendirmedeki kaygı ve niversite desteği başlıklarında derlemiştir. Sahu çalışmasını sağlık eğitimi alan öğrenciler üzerinde yapmıştır. Çalışmada ayrıca dünyada öğrencilerin genellikle aynı saatte eğitim için internete girmelerinin alt yapı koşullarını zorladığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Wang ve diğerleri (2020), pandemi sürecinde uzaktan eğitim sorunları üzerinde çalışmış ve sorunların daha çok internet erişiminde meydana gelen imkn kısıtlılığı olduğunu ortaya çıkarmıştır. Çalışmada ayrıca olayın psikolojik etki boyutu da araştırılmıştır. Wang ve diğerleri kırsalda yaşayan öğrencilerin eşit şartlarda eğitim alabilmesini niversite desteğine bağlamıştır.

Keskin ve Kaya (2020), lisans ve lisansüstü toplam 652 niversite öğrencisine anket yaparak pandemi sürecinde web tabanlı uzaktan eğitime yönelik geri bildirimleri almıştır. Çalışmada ğrencilerin bu süreçte ğretim yeleri ile rahatça iletişim kuramadıkları (%49,9) ortaya çıkıştır. Ayrıca eğitim sırasında büyük ölçüde teknik sorunlar yaşandığı ortaya çıkıştır.

Kürtüncü ve Kurt (2020), hemşirelik ğrencilerinin pandemi sürecinde uzaktan eğitimde yaşadıkları sorunlarını tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmada ğrencilerin çoğunun teorik ve uygulamalı derslerde uzaktan eğitimi yetersiz bulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler ayrıca çoğunlukla alt yapı konusunda sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Yılmaz (2020) çalışmasında, Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü ğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin tutumlarını araştırmıştır. Sonuç olarak uygulamalı dersler için alternatif yöntemlerin bulunmasının gerekliliği ortaya çıkıştır.

Afşar, B. ve Büyükdoğan, B. (2020, Ekim). Covid-19 pandemisi döneminde İİBF ve SBBF öğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki değerlendirmeleri. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 161-182.

Cao ve diğerlerinin çalışmasında (2020), sürecin belirsizliği üzerinde durulmuş ve öğrencilerin odaklanma sorunu yaşadığı belirtilmiştir. Öğrencilerin pandemiye yakalanma korkusu sorunun temelini oluşturmaktadır.

Literatür çalışması; dünyada ve Türkiye’de uzaktan eğitimin sorunlarının ortak paydalarda birleştiğini ortaya çıkarmıştır. Uzaktan eğitimde alt yapı koşullarının önemli olması üniversitelerin bu konudaki yatırımlarını değerli hâle getirmektedir.

3. Metodoloji

Çalışmanın bu bölümünde, araştırmanın amacı, kapsamı, yöntemi ve veri toplama aracına ait bilgiler yer alacaktır.

3.1. Araştırmanın amacı

Bu çalışmanın amacı Covid-19 pandemi sürecinde öğrenimlerinin bir dönemine uzaktan eğitimle devam etmek zorunda kalan lisans öğrencilerinin uzaktan eğitim sistemine bakışının, sistemle ilgili öz yeterliliklerinin belirlenmesidir.

3.2. Araştırmanın kapsamı

Bu çalışmanın kapsamını Konya’daki bir üniversitenin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ile Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında her iki fakültedeki tüm öğrencilere “Google Form” vasıtasıyla online anket gönderilmiş, geri dönüş yapan 432 anket analize tabi tutulmuştur. Anket Haziran-Temmuz 2020 döneminde uygulanmıştır. Çalışma için etik kurul izni alınmıştır.

3.3. Araştırmanın soruları

- a. Uzaktan eğitimde en çok kullanılan araçlar hangileridir?
- b. Uzaktan eğitim dersleri öğrenciler tarafından hangi sıklıkla takip edilmektedir?
- c. Öğrencilerin uzaktan eğitimi tercih sebepleri nelerdir?
- d. Öğrencilerin uzaktan eğitimi tercih etmemelerinin sebepleri nelerdir?

Afşar, B. ve Büyükdoğan, B. (2020, Ekim). Covid-19 pandemisi döneminde İİBF ve SBBF öğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki değerlendirmeleri. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 161-182.

e. Öğrencilerin uzaktan eğitim teknoloji ve sistemlerine dönük tutumları nasıldır?

f. Öğrencilerin uzaktan eğitim öz yeterlilik konusundaki tutumları nasıldır?

g. Öğrencilerin uzaktan eğitim ders uygulamalarına dönük tutumları nasıldır?

3.4. Veri toplama aracı ve istatistiki işlemler

Araştırma nicel bir araştırma olup veri toplama tekniği olarak anket kullanılmıştır. Konu ile ilgili anketlerin oluşturulmasında Serçemeli ve Kurnaz'ın (2020) çalışmalarından yararlanılmıştır. Anket üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencilerin demografik özelliklerine dönük 6 soru, ikinci bölümde uzaktan eğitim teknik ve uygulamalarına dönük 10 soru bulunmakta ve üçüncü bölümde ise öğrencilerin uzaktan eğitime dönük bakış açılarını ölçmeye dönük Likert tipi 20 soru bulunmaktadır.

Anketlerden elde edilen veriler SPSS 22.00 analiz programı vasıtasıyla analiz edilmiş, frekans tabloları, yüzdeler ve diğer istatistiki analizler yapılmıştır.

3.5. Güvenirlik analizi

Çalışmanın güvenirliliği için Cronbach's Alpha analizi yapılmıştır. Çalışmanın Cronbach'a Alpha güvenirlilik katsayısı 0,82 olarak bulunmuştur. Sosyal bilim araştırmalarında Cronbach Alpha katsayısı 0,80 ve üstü olduğunda ölçeklerin güvenirliliği yüksek olarak kabul edilmektedir (İslamoğlu ve Alnıaçık, 2014, s. 283).

4. Bulgular

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri ile uzaktan eğitime ait bakış açılarını içeren analizler yer almaktadır.

Afşar, B. ve Büyükdoğan, B. (2020, Ekim). Covid-19 pandemisi döneminde İİBF ve SBBF öğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki değerlendirmeleri. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 161-182.

4.1. Demografik özelliklere ait bulgular

Öğrencilerin demografik özelliklerine ait veriler tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1: Öğrencilere ait demografik veriler

Demografik Özellik		N	%
Cinsiyet	Kadın	286	66,2
	Erkek	146	33,8
	Toplam	432	100,0
Fakülte	İİBF	197	45,6
	SBBF	235	54,4
	Toplam	432	100,0
Yaşamakta olduğu yer	Büyükşehir	360	83,3
	İl	17	3,9
	İlçe	29	6,7
	Belde	9	2,1
	Köy	17	3,9
	Toplam	432	100,0
Not Ortalaması	2.00’den düşük	8	1,9
	2.00-2.49	51	11,8
	2.50-2.99	130	30,1
	3.00-3.49	155	35,9
	3.50-4.00	88	20,4
	Toplam	432	100,0

Tablo 1’de görüldüğü gibi çalışmaya katılan 432 öğrencinin %66,2’si kadın ve %33,8’i erkektir. Öğrencilerin %45,6’sı İİBF’de ve %54,4’ü ise SBBF’de öğrenim görmektedir. Öğrencilerin %83,3’lük bölümü büyükşehirlerde yaşarken onları sırasıyla %6,7 ile ilçe, %3,9 ile il, %3,9 ile köy ve %2,1 ile beldeler takip etmektedir. Öğrencilerin %35,9u 3.00-3.49 arasında not ortalamasına sahipken, onu sırasıyla %30,1 ile 2.50-2.99, %20,4 ile 3.50-4.00, %11,8 ile 2.00-2.49 ve %1,9 ile 2.00’den daha düşük not ortalaması takip etmektedir.

Afşar, B. ve Büyükdoğan, B. (2020, Ekim). Covid-19 pandemisi döneminde İİBF ve SBBF öğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki değerlendirmeleri. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 161-182.

4.2. Uzaktan eğitim yöntemine ait öğrenci görüşlerine ait bulgular

Bu bölümdeki tablolarda öğrencilerin uzaktan eğitim derslerinin işlenişine dönük veriler yer almaktadır.

Tablo 2: Derslerin işleme yöntemlerine ilişkin bulgular

UZEM'e katılmak için kullandığımız araç hangisidir? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)	N	%
Kendi bilgisayarım	365	552,2
Kendi akıllı telefonum	234	333,7
Kendi tabletim	33	44,8
Bir başkasının bilgisayarı	53	77,6
Bir başkasının akıllı telefonu	6	00,8
Bir başkasının tableti	3	00,4
Toplam	694	100,0
UZEM derslerinizi hangi sıklıkla takip ediyorsunuz?		
Her gün	264	61,1
İki günde bir	95	22,0
Haftada bir	61	14,1
Ayda bir	8	1,9
Hiçbir zaman	4	0,9
Toplam	432	100,0
Derslerin yürütülmesine ilişkin hangi yöntemi tercih edersiniz?		
Dersleri uzaktan eğitimle takip etmek isterim	219	50,7
Dersleri kampüse gelerek sınıfta takip etmek isterim	213	49,3
Toplam	432	100,0
Dersleri UZEM ile takip etmek istiyorsanız bunun sebepleri nelerdir? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)		
Dersleri uygun olduğum zamanlarda alabilmeyi isterim	163	37,9
Kampüsteki derslere her zaman gelemiyorum	61	14,2
Kampüsteki dersler sıkıcı oluyor	23	5,3
Kampüsteki derslere konsantre olamıyorum	40	9,3
Bir işte çalışıyorum	25	5,8
Okula gidiş ve geliş çok zaman alıyor	72	16,7
Covid-19 süresince UZEM daha sağlıklı oldu	37	8,6

Afşar, B. ve Büyükdoğan, B. (2020, Ekim). Covid-19 pandemisi döneminde İİBF ve SBBF öğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki değerlendirmeleri. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 161-182.

Diğer	9	2,1
Toplam	430	100
Dersleri UZEM ile takip etmenin sizce ne sakıncası olabilir? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)		
	N	%
Her zaman internete ulaşamamak	189	43,8
Teknik sorunlarla karşılaşmak	294	68,1
Bireyselleşmenin artması	145	33,6
Sosyal ortamlardan uzak kalmak	213	49,3
Anlaşılmayan konuları soramamak	154	35,6
Diğer	23	5,3
Toplam	1018	
Haftalık iki ders saati olan bir dersin UZEM çevrimdışı ders video kaydının süresinin ne kadar olmasını istersiniz?		
20 dk.dan daha az	12	2,8
20-34 dk.	81	18,8
35-49 dk.	167	38,7
50-64 dk.	116	26,9
65-80 dk.	56	13,0
Toplam	432	100,0
UZEM ile verilen her bir canlı ders süresinin ne kadar olmasını tercih edersiniz?		
20 dk. dan daha az	9	2,1
20-24 dk.	33	7,6
25-29 dk.	47	17,1
30-34 dk.	132	30,6
35-39 dk.	184	42,6
Toplam	432	100,0
UZEM yardımıyla işlenen derslerin aşağıdaki hangi öğretim materyalleriyle desteklenmesi yararlı olacaktır? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)		
Ders kitabı	167	38,7
Word, PDF, Prezi/Powerpoint sunumu	347	80,3
Çevrimdışı video kayıtları	229	53,0
Öğretim üyesi ders notları	312	72,2
Ders kitabı dışındaki kitap ve makaleler	128	29,6

Afşar, B. ve Büyükdoğan, B. (2020, Ekim). Covid-19 pandemisi döneminde İİBF ve SBBF öğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki değerlendirmeleri. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 161-182.

İnternet siteleri	113	26,2
Toplam	1296	
UZEM yaklaşımıyla ilgili izlenimleriniz nelerdir? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)	N	%
İlgi çekici	184	42,6
Eğlenceli	125	28,9
Sıkıcı	172	39,8
Gereksiz	54	12,5
Diğer	49	11,3
Toplam	584	
Bölümünüze ait derslerin bir kısmını Covid-19 süreci tamamen bittikten sonra da UZEM ile almak ister misiniz?		
Evet	200	46,3
Hayır	150	34,7
Kararsızım	82	19,0
Toplam	432	100,0
Covid-19 süreci bittiğinde derslerin bir kısmı için yüz yüze telafi programlarının yapılması gerektiğini düşünüyor musunuz?		
Evet	138	31,9
Hayır	219	50,7
Kararsızım	75	17,4
Toplam	432	100,0

Derslerin işleme yöntemleri ile ilgili öğrencilerin **en fazla öne çıkan** görüşleri tablo 2'ye göre şu şekildedir.

- Öğrenciler uzaktan eğitim derslerini kendi bilgisayarları ile takip etmektedir (%84,5).
- Öğrenciler dersleri her gün takip etmektedir (61,1).
- Öğrenciler %50,7 ile uzaktan eğitimi tercih ederken, %49,3'ü ise kampüste yüz yüze dersi tercih etmektedir. Her iki yöntemin oranları birbirine çok yakındır.
- Uzaktan eğitimle ders almak isteyenler öncelikle dersleri uygun oldukları zamanlarda alabilmeyi istemektedirler (%37,8). Bu durum öğrenciye kendi planlamasını kendisinin yapması gibi bir esneklik sağlamaktadır.

Afşar, B. ve Büyükdoğan, B. (2020, Ekim). Covid-19 pandemisi döneminde İİBF ve SBBF öğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki değerlendirmeleri. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 161-182.

▪ Uzaktan eğitimin en büyük sorunu teknik sorunlarla karşılaşmak olarak belirtilmiştir. Derslerin işlenişi esnasında da çalışmanın yazarları benzer sorunlarla karşılaşmışlar, birçok öğrencinin sisteme bağlanmakta sorun yaşadığına şahit olmuşlardır.

▪ Uzaktan eğitimle yapılan derslere ait video kayıtlarının iki saatlik bir ders için 35-49 dk. aralığında olması istenmektedir (%38,7). Bu süre bir ders saati için 25 dk.nın altında olması anlamına gelmektedir.

▪ Uzaktan eğitimle verilen her bir canlı ders süresinin 35-39 dk. arası olması istenmektedir (%42,6). Yine öğrencilerin %30,6'sı ders süresinin 30-34 dk. olmasını istemektedir. Veriler 30-39 dk. arası bir dersin yeterli olduğunu göstermektedir.

▪ Uzaktan eğitimle verilen derslerde en çok tercih edilen ders materyali olarak Word, PDF, Powerpoint benzeri sunumlar gelmekte (%80,3), onu az bir farkla öğretim üyesi ders notları takip etmektedir (%72,2). Bu veriler, uzaktan eğitimle yapılan derslerde görselliğin öne çıktığını göstermektedir.

▪ Öğrenciler uzaktan eğitim yöntemiyle ders işlenmesini ilgi çekici bulurken (%42,6), ona yakın bir oranla ise sıkıcı bulmaktadır (%39,8). Bu durum öğrenci için uzaktan eğitimin ulaşım, makyaj, giyinme ve harcamalar konusunda tasarruf sağlayıcı avantajlarından dolayı öne çıkabilmektedir.

▪ Öğrenciler pandemi süreci bittikten sonra derslerin bir kısmını uzaktan eğitimle alabileceklerini belirtmektedirler (%46,3).

▪ Öğrenciler pandemi süreci sonunda kampüste örgün eğitime geçildiğinde uzaktan eğitimle yapılan derslerin bir kısmı için de olsa telafi programı yapılmasını istememektedirler (%50,7).

4.3. Uzaktan eğitimde kullanılan sistem ve uygulamalara ilişkin bulgular

Tablo 3'te Covid-19'dan dolayı yapılan uzaktan eğitim sürecinde sistem, teknoloji ve uygulamalara dönük öğrenci görüşleri yer almaktadır.

Afşar, B. ve Büyükdoğan, B. (2020, Ekim). Covid-19 pandemisi döneminde İİBF ve SBBF ğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki değerlendirmeleri. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 161-182.

Tablo 3: Uzaktan eğitimde kullanılan teknoloji, sistem ve uygulamalara ilişkin veriler

İfadeler	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
	N %	N %	N %	N %	N %
UZEM Merkezimiz ihtiyaç duyduğumda yeterli destek sağlamaktadır	13 (3,0)	45 (10,4)	95 (22,0)	199 (46,1)	80 (18,5)
UZEM Merkezimiz süreç başlangıcında yeterli eğitim vermiştir	13 (3,0)	34 (7,9)	65 (15,0)	192 (44,4)	128 (29,6)
UZEM sistem ve uygulamalarının kullanımını kolaydır	8 (1,9)	19 (4,4)	34 (7,9)	215 (49,8)	156 (36,1)
UZEM sisteminin kullanılmasında (bağlantı, altyapı yetersizliği vb.) teknik problemler yaşadım	51 (11,8)	115 (26,6)	46 (10,6)	152 (35,2)	68 (15,7)
Sistemin kullanımına alışmakta zorlandım	173 (40,0)	172 (39,8)	26 (6,0)	47 (10,9)	14 (3,2)

Uzaktan eğitimde kullanılan teknoloji, sistem ve uygulamalara ilişkin öğrencilerin düşünceleri tablo 3'te verilmiştir. Öğrenciler en fazla katılım gösterdiği ifade uzaktan eğitim sistemi kullanımının kolay olduğu ifadesidir (%85,9). Öğrencilerin çoğunluğu sistemin kullanımına alışmakta zorlanmadığını belirtmektedir (%79,8). Bu ifadeleri uzaktan eğitim merkezinin yeterli eğitim verdiği (%73) ifadesi takip etmektedir. Öğrencilerin (%50,9)'u bağlantı, altyapı yetersizliği gibi konularda teknik problemler yaşadıklarını ve uzaktan eğitim merkezinin bu konuda yeterli destek verdiğini (%64,6) belirtmişlerdir.

Afşar, B. ve Büyükdoğan, B. (2020, Ekim). Covid-19 pandemisi döneminde İİBF ve SBBF öğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki değerlendirmeleri. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 161-182.

4.4. Uzaktan eğitim yöntemiyle ders alan öğrencilerin öz yeterliliklerine ilişkin bulgular

Tablo 4'te uzaktan eğitim yöntemiyle ders alan öğrencilerin öz yeterliliklerine ilişkin veriler sunulmuştur.

Tablo 4: Öğrencilerin öz yeterliliklerine ilişkin bulgular

İfadeler	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
	N %	N %	N %	N %	N %
UZEM ile işlenen derslerin ödevlerini hazırlamakta ve ders materyallerini kullanmada sorun yaşamam	50 (11,6)	91 (21,1)	67 (15,5)	139 (32,2)	85 (19,7)
UZEM yazılımlarını nasıl kullanacağım konusunda gerekli bilgi ve beceriye sahibim	5 (1,2)	11 (2,5)	29 (6,7)	217 (50,2)	170 (39,4)
UZEM sürecinde alanımla ilgili internet kaynaklarını daha etkili bir şekilde kullanmaya başladım	20 (4,6)	46 (10,6)	83 (19,2)	173 (40,0)	110 (25,5)
UZEM süreci bireysel gelişimime katkı sağladı	52 (12,0)	57 (13,2)	87 (20,1)	152 (35,2)	84 (19,4)

Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin öz yeterliliklerine ilişkin veriler tablo 4'te yer almaktadır. İfadelerden en fazla öne çıkan uzaktan eğitim sistemini kullanma konusunda gerekli bilgi ve beceriye sahip olma ifadesidir (%89,6). Öğrenciler uzaktan eğitimle birlikte internet kaynaklarını daha iyi kullandıklarını belirtmekte (%65,0) ve ders ödevlerini ve materyalleri hazırlamakta sorun yaşamamaktadırlar (%51,9). Öğrencilerin yine uzaktan eğitim sürecinin bireysel gelişimlerine katkı sağladıklarını belirtmektedir (%54,6).

Afşar, B. ve Büyükdoğan, B. (2020, Ekim). Covid-19 pandemisi döneminde İİBF ve SBBF öğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki değerlendirmeleri. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 161-182.

4.5. Derslerin uzaktan eğitim yöntemiyle verilmesi konusundaki ilişkin bulgular

Tablo 5'te uzaktan eğitim yöntemiyle ders alan öğrencilerin derslere dönük bakış açlarına dönük veriler yer almaktadır.

Tablo 5: Öğrencilerin uzaktan eğitimle ders uygulamasına dönük bulgular

İfadeler	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
	N %	N %	N %	N %	N %
Derslerde UZEM kullanımı ders motivasyonumu artırır	106 (24,5)	78 (18,1)	94 (21,8)	82 (19,0)	72 (16,7)
Derslerde UZEM kullanımı araştırmacı ruhumu geliştirir	63 (14,6)	67 (15,5)	78 (18,1)	134 (31,0)	90 (20,8)
UZEM kullanımı dersin öğretim üyesi ile iletişimimi zorlaştırmaktadır	60 (13,9)	101 (23,4)	82 (19,0)	123 (28,5)	65 (15,3)
Derslerin kayıt edilerek yeniden izlenme imkânı sağlanması öğrenmeye faydalı olmaktadır	9 (2,1)	8 (1,9)	22 (5,1)	122 (28,2)	271 (62,7)
UZEM sisteminin dersleri geleneksel yöntemlere göre daha anlaşılır kıldığımı düşünüyorum	77 (17,8)	90 (20,8)	93 (21,5)	87 (20,1)	85 (19,7)
UZEM ile verilen derslerin daha akılda kalıcı olduğunu düşünüyorum	93 (21,5)	81 (18,8)	91 (21,1)	88 (20,4)	79 (18,3)
UZEM ile dersi takip etmenin geleneksel yöntemlerden daha kolay olduğunu düşünüyorum	64 (15,0)	64 (15,0)	76 (17,6)	113 (26,2)	114 (26,4)
UZEM ile verilen dersler bana ek iş yükü getirmektedir	81 (18,8)	126 (29,2)	85 (19,7)	96 (22,2)	44 (10,2)

Afşar, B. ve Büyükdoğan, B. (2020, Ekim). Covid-19 pandemisi döneminde İİBF ve SBBF öğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki değerlendirmeleri. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 161-182.

UZEM ile verilen derslerde kavramlar arası ilişkileri daha iyi anlıyorum	56 (13,0)	91 (21,1)	117 (27,1)	105 (24,3)	63 (14,6)
UZEM zamanımı daha verimli kullanmamı sağladı	63 (14,6)	65 (15,0)	43 (10,0)	136 (31,5)	125 (28,9)
Çevrimiçi UZEM derslerinde sınıftaki derslerden daha kolay not aldığımı düşünüyorum	57 (13,2)	54 (12,5)	63 (14,6)	127 (29,4)	131 (30,3)

Tablo 5’te yer alan verilerde en fazla öne çıkan ifadeler şu şekildedir:

▪ Öğrenciler uzaktan eğitimle verilen derslerin öğrenci motivasyonlarını artırmadığını belirtmektedirler (42,6). Ancak uzaktan eğitim araştırmacı ruhumu geliştirir ifadesi (51,8) ile öğrencilerin yarısı tarafından kabul edilen bir ifade olmuştur. Her iki ifadeye kararsızların oranı %20’ler gibi yüksek bir orandadır.

▪ Öğrenciler uzaktan eğitimin öğretim üyesi ile olan iletişimlerini zorlaştırdıklarını belirtmektedirler (%43,8).

▪ Uzaktan eğitimin kayıt edilerek yeniden izlenme imkânı verilmesi öğrenmeye fayda sağlamaktadır (%90,9).

▪ Derslerin uzaktan eğitimle verilmesinin geleneksel yöntemlere göre daha anlaşılır kıldığı (%39,8) ifade edilirken bu ifadeye katılmayan öğrenci oranı (%38,6)’dır. Yine uzaktan eğitimin daha akılda kalıcı olduğunu söyleyenlerin oranı (%38,7)’dir. Burada %21’lik bir kararsız grup bulunmaktadır. Öğrencilerin derslerin anlaşılabilirliği konusunda henüz uzaktan eğitimle ilgili tam bir fikre sahip olmadıkları görülmektedir.

▪ Öğrenciler uzaktan eğitimle verilen derslerin akılda kalıcı olmadığını belirtmektedirler (%40,3). Burada kararsız oranı %21 gibi yüksek bir orandadır.

▪ Öğrenciler uzaktan eğitimle dersi takip etmenin geleneksel yöntemlerden daha kolay olduğunu belirtmektedirler (%52,6).

▪ Öğrenciler uzaktan eğitimle verilen derslerin ek yük getirmediğini (%48) belirtmektedirler.

Afşar, B. ve Büyükdoğan, B. (2020, Ekim). Covid-19 pandemisi döneminde İİBF ve SBBF öğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki değerlendirmeleri. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 161-182.

▪ Uzaktan eğitimle verilen derslerde kavramlar arası ilişkiler daha iyi anlaşılmalıdır (%38,9). Bu ifadede kararsız oranı %27,1 gibi en yüksek düzeydedir.

▪ Öğrencilerin yarıdan fazlası uzaktan eğitimin zamanlarını daha iyi kullanmalarını sağladığını (%60,4) ve uzaktan eğitim derslerinde sınıftaki derslerden daha kolay not aldıklarını belirtmektedirler (%59,7).

Bu ifadeler ek olarak öğrencilerin diğer başlığı altında belirttikleri ifadeler olumlu ve olumsuz başlıkları altında belirtilmiştir.

4.6. Uzaktan eğitimin olumlu bulunan diğer yönleri

“Şehir dışından geldiğim için uzaktan eğitim benim için daha avantajlı”

“ÇAP programında olduğumdan ders video kayıtları yardımıyla bütün dersleri takip etme imkânına kavuştum”

“Ders video kayıtları sayesinde alttan aldığım dersleri daha rahat takip edebiliyorum”

“Evde çocuğuma bakarken aynı anda dersi de takip edebiliyorum”

“Uzaktan eğitimde dersler daha kolay görünüyor”

“Derslere daha kolay odaklanıyorum”

“Uzaktan eğitim zaman tasarrufu sağlıyor”

“Yüz yüze eğitimi desteklemek için kullanılabilir”

“Dersi daha rahat bir ortamda takip ediyorum”

“Dersi yeniden izleme imkânı çok iyi bir avantaj”

“Dersten daha fazla verim alıyorum”

“Sıkıcı ama daha işlevsel”

4.7. Uzaktan eğitimin olumsuz bulunan diğer yönleri

“Ödevler konusunda yeterli bilgiye sahip olamıyoruz”

“Evdeki çeldiriciler yüzünden derslere yeteri kadar konsantre olamıyoruz”

“Uzaktan eğitimde sınıf içi etkileşim olmaması eğitimimi olumsuz etkilemektedir”

Afşar, B. ve Büyükdoğan, B. (2020, Ekim). Covid-19 pandemisi döneminde İİBF ve SBBF ğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki değerlendirmeleri. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 161-182.

“Uzaktan eğitimde uygulamama yapılmaması öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir”

“Uzaktan eğitimde dersler tekdüze geçiyor”

“Derslerin takibi zor oluyor”

“Okulu ve ğretim üyelerini zledik”

“Uzaktan eğitim suiistimale açık”

“Sistem kopukluğu kötü oluyor”

“Yüz yüze eğitimin yerini tutmuyor”

“Cep telefonundan uzun süre takip zor oluyor”

Sonuç ve neriler

Covid-19 pandemi dönemi Aralık 2019 itibarıyla dünyanın gündemine girmiş, şubat 2020’de Türkiye’de kendisini hissettirmeye başlamış ve 16 Mart 2020 tarihinde tüm eğitim kurumlarının örgün eğitim sistemini kaldırmasına neden olmuştur. 2019-2020 Bahar dönemi ilk, orta ve yükseköğretim kurumlarında birkaç haftası hariç eğitim ğretim faaliyetleri tamamen uzaktan eğitimle gerçekleştirilmiştir.

Covid-19’la birlikte tüm sektörler de olduğu gibi eğitim sektörü de değişime uğramıştır. Bazı niversitelerde Türk Dili ve İnkılap Tarihi gibi dersler uzun süredir uzakta eğitimle verildiği için altyapı olarak gerek öğrenciler ve gerekse niversiteler uzaktan eğitime hazır durumdaydılar. Bazıları ise bu duruma yeni yeni alışma sürecindedir.

Sürecin önemine bağlı olarak yapılmış olan bu çalışmanın sonuçları şu şekildedir:

- Çalışmaya katılan öğrencilerin %85’i kendi bilgisayarını ile %55’i ise aynı zamanda akıllı telefonları ile de dersi takip etmişlerdir. Öğrencilerin %15’i ise başkasının bilgisayarını, tableti ya da akıllı telefonunu kullanarak dersi takip etmişlerdir.
- Öğrencilerin sırasıyla %61 ve %22’si, her gün ve iki günde bir dersi takip etmiştir.
- Öğrencilerin yarısı uzaktan eğitimi tercih ederken diğer yarısı kampüste yüz yüze eğitimi tercih etmektedir.

Afşar, B. ve Büyükdoğan, B. (2020, Ekim). Covid-19 pandemisi döneminde İİBF ve SBBF öğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki değerlendirmeleri. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 161-182.

- Öğrenciler uzaktan eğitimi, öncelikle kendi zamanlarını planlamayı sağladığı ve kampüse gidiş-geliş sorununu ortadan kaldırdığı için tercih etmektedirler.
- Uzaktan eğitimi tercih etmeyen öğrenciler ise gerekçe olarak teknik sorunları, sosyal ortamdan uzak kalmayı, anlaşılmayan konuları soramamayı ve internete her zaman erişememeyi göstermişlerdir.
- Öğrenciler (%73) ders video kayıtlarının maksimum 50 dakika, her bir canlı dersin ise 30-40 dakika arasında olmasını istemiştir.
- Öğrenciler ders materyali olarak öğretim üyesi ders notları, powerpoint ve benzer sunumlar ile çevrim dışı video kayıtlarını tercih etmektedir.
- Öğrencilerin yarısı uzaktan eğitimi ilgi çekici ve eğlenceli bulmaktadır.
- Öğrencilerin yaklaşık yarısı (%46), pandemi süreci bittikten sonra da belirli dersler için uzaktan eğitimi tercih edeceklerini belirtmiştir.
- Öğrencilerin yarısından fazlası uzaktan eğitimde aldıkları derslerin telafisine gerek olmadığını söylemiştir.
- Öğrencilerin %86'sı uzaktan eğitimin kolay ve anlaşılır olduğunu, %80'i ise sisteme alışmalarının zor olmadığını ifade etmiştir.
- Öğrencilerin yarısı teknik problemler yaşadığını ancak uzaktan eğitim merkezinin bu konuda yeterli destek verdiğini belirtmiştir.
- Öğrencilerin %90'ı uzaktan eğitim için öz yeterliliğe sahip olduğunu belirtmiştir. %65'i de bu süreçte internet kaynağını daha iyi kullanmaya başlamış, %54'ü ise uzaktan eğitimin bireysel gelişimlerine katkısı olduğunu belirtmiştir.
- Öğrencilerin %90'ı derslere ait videoların istedikleri zaman izlenebilmesinin öğrenimlerine katkı sağladığını düşünmektedir.
- Öğrencilerin öz yeterliliklerine ilişkin verdikleri cevaplarda kararsızım seçeneği tüm sorularda %20'ler civarındadır. Bu durum, öğrencilerde az da olsa uzaktan eğitim konusunda kararsızlık olduğunu göstermektedir.

Çalışmada edilen sonuçlar literatürle karşılaştırıldığında benzer sonuçlar görülmektedir. Serçemeli ve Kurnaz'ın (2020) çalışmasındaki öğrencilerin öz yeterlilikleri konusunda sorun yaşamaması ile bu çalışmanın sonuçları örtüşmektedir. Sahu'nun (2020) çalışmasında tespit edilen internete girmedeki altyapı sorunları bu çalışmada da öne çıkan bir

Afşar, B. ve Büyükdoğan, B. (2020, Ekim). Covid-19 pandemisi döneminde İİBF ve SBBF ğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki değerlendirmeleri. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 161-182.

husus olmuştur. Keskin ve Kaya'nın (2020) uzaktan eğitim esnasında ğretim üyesiyle rahatça iletişime geçememe sorunu bu çalışmada da öne çıkan sorunlardan bir tanesi olmuştur.

Bu sonuçlar ışığında uzaktan eğitimin uygulanacağı/uygulandığı üniversitelerde öğrencinin ders esnasında daha aktif hâle getirilmesi, birey ve grup çalışmalarına ağırlık verilmesi sistemin kalite ve verimliliğini arttıracaktır. lke çapında teknik sorunların minimize edilmesi de öğrencinin başarısını olumlu yönde etkileyecektir.

Afşar, B. ve Büyükdoğan, B. (2020, Ekim). Covid-19 pandemisi döneminde İİBF ve SBBF öğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki değerlendirmeleri. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 161-182.

Kaynakça

- Altuntaş Yılmaz, N. (2020). Yükseköğretim kurumlarında Covid-19 pandemisi sürecinde uygulanan uzaktan eğitim durumu hakkında öğrencilerin tutumlarının araştırılması: Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümü örneği. *NEÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3 (1), 15-20.
- Cao vd. (2020). The psychological impact of the Covid-19 epidemic on college students in China. *Psychiatry Research*, (287), 15.
- İslamoğlu, H. ve Alınçık, Ü. (2014). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- İşman, A. (2011). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegem Akademi.
- Keskin, M. ve Özer Kaya, D. (2020). Covid-19 sürecinde öğrencilerin web tabanlı uzaktan eğitime yönelik geri bildirimlerinin değerlendirilmesi. *İKÇÜSBFD*, 5 (2), 59-67.
- Kürtüncü, M. ve Kurt, A. (2020). Covid-19 pandemisi döneminde hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitim konusunda yaşadıkları sorunlar. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7 (5), 66-77.
- MEB (2020.09.02). *Uzaktan eğitime bir fikrim var*. Erişim adresi: <https://www.meb.gov.tr/uzaktan-egitime-bir-fikrim-var/haber/21488/tr> erişim tarihi: 2020.09.08.
- Sahu, P. (2020). Closure of universities due to coronavirus disease 2019 (Covid-19): Impact on education and mental health of students and academic staff. *Cureus*, 12 (4), 1-5.
- Serçemeli, M. ve Kurnaz, E. (2020). Covid-19 pandemi döneminde öğrencilerin uzaktan muhasebe eğitimine yönelik bakış açıları üzerine bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademik Araştırmalar Dergisi*, 4 (1), 40-53.
- Toker Gökçe, A. (2008). Küreselleşme sürecinde uzaktan eğitim. *Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (11), 1-12.
- Uşun, S. (2006). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Wang, C. vd. (2020). Risk management of Covid-19 by universities in China. *Journal of Risk and Financial Management*, 13 (2), 1-6.
- YÖK (2020.05.03). *Uzaktan eğitim aylık durum tespiti*. Erişim adresi: <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/uzaktan-egitime-yonelik-degerlendirme.aspx>, erişim tarihi: 2020.09.08.